Ad 14 ¶ Ad.xiiij.dom.q oia sacramēta noue legis sunt instituta ad ꝯferendū gratiam. nō aūt requritur ad remissionē peccatorū venialiū noue gratie infusio. vt dictum est. ⁊ ideo nec extrema vnctio nec aliqd̄ sacramentū noue legis est principaliter institutū ꝯtra peccata venialia. lz p ea pcta venialia remittant. sed est instituta extrema vnctio ad reliqas peccatorū tollēdas

Idez. 4. scrip. di. 23.q.i.a.2

Ad 15 ¶ Ad xv.dom.q lz ex corruptōe corpis sit aliqua cā venialiū. nō tm venialia sunt sicut in subiecto in corpore. sed in aia. vm nō sunt disponēs materie. sed forme.

Ad 16 ¶ Ad.xvi.dōz.q illa rō nō ꝯcludit q peccata venialia in purgatorio nō remittant. sed q statim ibi nō remittant. ⁊ hoc satis videt probabile.

Ad 17 ¶ Ad.xvij. dom.q sicut iā dictū est remissio culpe nō fit p penā. sed p vsum gre que est effectus diuine misericordie. Vtrz remittant p aspsionē aque bndicte. tunsionē pectoris. et hmōi. pcta venialia

Vodecimo q̄rit de

remissione pctōrū venialiū in hac vita. scz vtrz remittant p aspsionē aque bndicte. tunsionē pectoris. ⁊ hmōi. Et videt q nō. Cōferre em grām ē ppriū sacramētorū noue legis. sz hmōi nō dicunt ee sacramēta. g nō ꝯferunt grām. nō g p ea fit remissio alicui culpe. ¶ Ho. Pctm mortale nō pt stare sil cuz gra. cū qua tm pt stare veniale. ⁊ sic infusio gre sufficit ad remissionē mortal pcti. nō āt sufficit ad remissionem pcti venialis. videt g q plus reqrat ad remissionem pcti venialis q̄z ad remissionem pcti mortalis sz p pdicta nō pt remitti pctm mortale. g multo minus veniale. ¶ Ho. Pctm veniale remittit p actum charitatis. sz act charitatis ex pmissis causari nō pt. sz ab extrinseco pcedit. g p pdicta pctm veniale remitti nō pt. ¶ Ho. Hmōi equal se hnt ad oia pcta venialia. si g p ea remittit vnū pctm veniale pari ratione remittunt oia Et si sic remittunt q̄tū ad culpā frequētissime illi q̄ sunt absq pctō mortali pnt dicere. pctm nō habem. qd ē ꝯ id qd dr. i. Joh. i. Et si p hmōi remittat pctm etiā q̄tū ad penā plurimi statiz post mortē euolabūt. purgatorij penā nō sentientes. qd videt incōueniēs. nō g p pdicta pcta venialia remittunt Sz ꝯtra nihil in ecclesie obseruātijs agit frustra. sz in bndictōe aque fit mētio de remissiōe culpe. g aliq̄ culpa p aspsionē aque bndicte remittit. nō aūt culpa mortal. ergo venialis.

1 2 4 Contra

Rō Idē z. pte q.87 ar. 3 et 4. scp. d.16.q.2 ar.2

¶ Rndeo dom.q sicut sup dictū ē p feruorē charitatis pcta venialia remittunt. Et iō quecūq nata sunt excitare feruorē charitatis pnt causare remissionem pctōrū venialiū. Act āt charitatis ad voluntatē ptinet Que triplr ad aliqd inclinat. aliqn qdē ex sola rōne aliqd demōstrāte. aliqn āt ex rōe sil ⁊ aliq̄ interiori instinctu q̄ ē a cā supiori. s. deo. aliqn cū h etiam ex inclinatōe habit inheretis. Sūt g q̄dā q causant remissionē pcti venial inq̄tū inclinat voluntatē ad feruentē charitatis actū fm tria pdicta. sic p sacramēta noue legis venialia pcta remittunt. qz ⁊ ratō ea cōsiderat vt quasdā salutares medicinas ⁊ diuina virtus in eis secreti opat salutē. ⁊ etiā p ea ꝯfert habitualis gre donū. Quedā ro sunt q causant remissionez venial pcti fm duo pdictorū. nō em causant gratiā. sz excitāt rōnem ad aliqd ꝯsiderandū. qd excitet feruorē charitatis. Et etiā pie credit q totus diuina intentio operatur. excitādo dilectōis feruorē. ⁊ h mō aq bndicta. bndictio pōtifical ⁊ hmōi sacramētalia causant remissionē venial pcti. Quedā ro sunt q causant remissionē venial pcti solūmō excitādo charitatis feruorē p modū ꝯsideratōis. sicut orō dnica. tunsio pectoris. ⁊ alia hmōi.

¶ Ad pmū g dōm.q nō ē necessariū ad remissionem pcti venial q noua gra ꝯferat. ⁊ iō pt pctm veniale dimitti p aliqd qd nō ē sacramētum. ¶ Ad.ij. dom.q habēti vsum liberi arbitrij. nō infundit noua gra sine feruore charitatis. vm plura requirunt ad remissionē pcti mortal q̄z venial ¶ Ad.iij.dom.q pdicta causant feruorē charitatis. ipam volūtatē inclinādo. vt dictū ē. ¶ Ad.iiij.dom.q q̄uis hmōi equaliter se habēt ad oia pcta venialia. tm feruor charitatis ab eis excitat nō eq̄liter sp se hz ad oia. sz q̄nq̄z respicit aliqua in spēali. ⁊ ꝯtra ea efficaci opat. ⁊ cum sic in generali respiciat ea. pt ꝯtigere q nō hz eundē effectū in oibo. eo q affectus hois aliqn habitualr ē inclinat ad aliq̄ pcta venialia cōmittēda. ita sz q si in memoria haberent. nō displicerēt. vel forte si oportunitas adesset cōmitterent. ⁊ raro ꝯtingit hoies in hac mortali vita viuētes ab hmōi effectib liberos ee vm nō possumus fiducialr dicere. pctm nō habem. Et si etiā hō ad horā p hmōi remedia ab oib venia lib ūmunitatē ꝯsequat q̄tū ad culpā. non tm seqtur q sit liberatus q̄tū ad totā penā. nisi forte sit tantus feruor dilectōnis q sufficiat ad toti pene remissionē

Ad.i. Ad.i.2. Ad 3 Ad 4

Materia octaua de viciis capitalib

Et circa hoc querunt quattuor. Primo. vtrz sint tantū septem capitalia vicia. Secūdo vtrz supbia sit spēale pctm. Tercio. vtrz supbia sit in vi irascibili. Quarto. vtrum ꝯuenienter assignentur species superbie.

Qestio de numero viciorū capitaliū

Et primo q̄rit ⁊ q̄ sunt Et videt q sunt septē Dicit em Gre. xxi. moral. Septē sunt principalia vicia. scz. Inanis gloria. Invidia. Ira. Tristicia. Avaricia. Ventris ingluuies. et Luxuria.

Contra

Sz ꝯ. capitalia vicia dici vident ex q̄b alia oriūtur. sz oia vicia oriuntur ex vno vicio vel duob. Di

citur eim .i. ad Thim. vi. Radix omnium malorum cupiditas. Et Eccli. x. dr. Initium omnis peccati superbia. ergo non sunt septem vicia capitalia.

¶ Dz di. q apls ibi loquit de cupiditate nō sm q ē special pctm. sz sm q iportat generalē qndā inordinationē concupiscētie ¶ Dz 5. cupiditas, put ē special peccatū ē inordinat⁹ appetit⁹ diuitiarū q auaricia dr. sz de tali cupiditate ibi loqt apls. qd ptz ex h qd ibidē dr. Qui volūt diuites fieri incidūt in tēptatōes t in laqueū dyabuli. g cupiditas q ē radix oim malorū est special pctm. ¶ P. Vicia virtutib⁹ opponunt. sz soluz sunt qttuor cardinales virtutes. vt Ambro. dr super illud Lu. vi. Beati pauperes. g nō sunt nisi qttuor vicia capitalia. ¶ P. Ex illo pctō videt aliud exoriri ad cui⁹ finē aliud pctm ordinat. sicut si aliqs ad acqrendū pecuniā mentiat. mendaciū ex auaricia orit. sz ad finē cuiuslibet vicij qlibet vicia ordinari pnt. ergo vnū vicium nō ē magis capitale qz aliud ¶ P. Quorū vnū ex alio orit. nō pnt poni eque pncipalia. sz invidia naturalr ex superbia orit. g invidia nō dz poni vicium capitale cōdiuisum superbie. ¶ P. Illa vident ēē pncipalia vicia q hnt fines pncipales. sz si accipiant p pinqui fines viciorū. multo plures sunt qz septē. Si at remoti fines accipiant. nō distinguet gula a luxuria. quorū vtrūqz ad delectatōem carnis ordinat tāqz ad finē remotū. nō g cōueniēter assignant septē vicia capitalia. ¶ P. Heresis ē qdā vicium. sz in eo q incurrit heresim ex pura ignorātia nō causat heresis ex alij q pdictorū viciorū. g aliqd vicium ē qd non orit ex pre/missis. t sic insufficienter assignant vicia pncipalia. ¶ P. Cōtingit aliqd pctm ex bona intētione oriri. vt ptz in eo q furat vt det elemosynā. sz tale peccatū non pcedit ex aliq pdictorū viciorū. g ex pmissis vicijs nō oriunt oia peccata. ¶ P. Gula videt ordinari ad delectabile gust⁹. luxuria vero ad delectabile tact⁹. sz etiā alijs sensib⁹ sunt qdā delectabilia. g deberēt accipi pncipalia vicia sm alios sensus. ¶ P. Oia pctā ad vim appetitiuā ptinere videntur. qr volūtas ē q peccat t recte viuit. vt Aug. dr. sz mot⁹ appetitiue virtutis ē ab aia ad res. in reb⁹ aūt nō inuenit nisi bonū t malum vt dr in. vi. meth. g sola duo vicia debēt ēē capitalia. vnū respectu boni. aliud respectu mali. ¶ P. Voluntas ad quā ptinet pctm ē appetit⁹ itellectiuus q videt ēē rerū in vli. eo q sequit apphensionē intellect⁹. q ē vlium. sz vlia in genere appetit⁹ sunt bonū t malū. q nō sunt in genere. sz sunt genera aliorū. vt dr in pdicamētis. g vicia capitalia nō debent distinguī sm aliq pticularia bona vel mala. sz solum in generali. vt sint duo sm drām boni t mali. ¶ P. Malū pluribus modis cōtingit qz bonū. qr bonū cōtingit ex vna t tota cā malū aūt ex singularib⁹ defectib⁹. vt Dyo. dr. iiij. c. de di. no. sz videntur qttuor pctā capitalia sumi sm aliquē ordinē ad bonū. sicut gula t luxuria respiciūt delectabile bonū. auaricia bonū vtile. superbia bonum honestū. qr bonis operib⁹ insidiat vt pereant. vt Augusti. dr. g alia vicia capitalia debēt esse plura qz tria. ¶ P. Diuersorū generū diuersa sunt pncipia. vt dr in. xi. meth. sz finis in opabilib⁹ t appetibilib⁹ est sicut pncipiū in speculatiuis. vt dr in. vij. eth. g nō pnt diuersa genera viciorū reduci in finē vnius vicij. t sic ex vno vicio nō pnt plura vicia oriri. ¶ P. Si vnum vicium ex alio oritur qsi ad eius finē ordinatū. seqret q idē sit finis vtriusqz vicij. aut g sm eandem rōem. aut sm aliā t aliā. si sm aliā rōem nō erit dicēd⁹ vn⁹ finis. sz plures. qr multitudo t diuersitas obiectorū indentiū potētijs habitib⁹ t actib⁹ aīe magis cōsiderant sm ratōes obiectorū qz materialr sm ipas res. t sic vnū nō ordinabit ad finē alter⁹. sz vtrūqz p se habebit ex equo suū finē. si āt idē sm eādē rōem sit finis vtriusqz vicij. seqt q ālo vicia sint vnū sm spēz sic t ī naturalib⁹ q hnt vnā formā sunt vn⁹ spēi. finis eim dat spēm ī moralib⁹. sic forma in naturalib⁹. t sic nō erit vicij origo ex vicio. sed magis qdā vnio viciorū. nō g debent poni pdicta tanqz vicia capitalia. ¶ P. Phs dr in. vi. eth. q si aliqs mechat vt furet. nō est mechus sz fur. t sic videt q qn aliqd vicium ordinat ad finē alter⁹ vicij trāseat in spēm eius. nō g sm hoc vicium ex vicio oritur. ¶ P. Sup illud. ps. Et emūdabor a delicto maximo. dr glo. q delictū maximū ē superbia q si qs caret. omni vicio caret. ex q videt q superbia sit vicium cōe. sed cōe nō diuidit cōtra ppriū. g nō debet superbia poni vicium capitale cōdiuisum alijs. sicut a qbusdā ponit. ¶ P. Sup illud ad Roma. vij. Concupiscētiam nesciebā nisi lex diceret. nō concupisces. dr glo. bona est lex q dn concupiscentiā prohibet. omne malū prohibet. t sic etiā videt q concupiscentia sit vicium cōmune. nō g spēaliter dz poni cupiditas seu auaricia vnū de septem vicijs capitalib⁹. ¶ Preterea. Vicia pncipalia dicunt q hnt fines pncipales. sicut dictum est. sz diuicie q sunt fines auaricie nō hnt rōnem finis pncipalis. qr nō appetuntur nisi sicut vtiles t relate ad aliud. Vm phs probat in. i. eth. q in diuitijs nō pt ēē felicitas. g auaricia nō dz poni capitale vicium. ¶ Preterea. Passiones aīe ad pctā inclināt. vm t dicuntur passiones pctorū. ad Roma. vij. sz pma passionū est amor ex qua oēs affectōes aīe oriunt. vt Aug. dicit xiiij. de ci. dei. g amor inordinat⁹ dz maxime poni vicium capitale. pcertim cū Aug. in eodem li. di. q amor sui vsqz ad contemptum dei facit ciuitatē babylonis. ¶ Preterea Quatuor ponuntur pncipales animē passiones. s. gaudium. t tristicia. spes. t timor. vt patz p Augusti. xiiij. de ciuita. dei. sed inter vicia septē capitalia inueniunt aliqua ad gaudium seu leticiā pertinere. sicut est gula t luxuria. quedam etiam pertinent ad tristiciam. vt accidia. invidia. ergo etiam aliqua vicia capitalia deberent poni pertinētia ad spem et timorem. precipue cum ex spe aliqua vicia oriantur. dicitur eim q sola spes facit vsurarium t similiter ex timore aliqua oriuntur. quia super illud ps. incensa igni t suffossa. dicit Augusti. q omne peccatum

oriť ex amore male inflāmante. ⁊ ex timore male hu
21 miliante. ¶ ꝓ. Ira nō ponit passio ꝓncipalis. g̃ vide
22 tur q̃ nec viciū capitale deberet poni. ¶ ꝓ. Principa
li virtuti ꝓncipale viciū opponit. sz charitas ē ꝓnci
palis ꝯtutis. q̃ ⁊ mater ⁊ radix ꝯtutū dr. cui opponit
23 odiū. g̃ odiū deberet poni viciū capitale ¶ ꝓ. i. Joh.
ij. dr. Omne qd̄ ē in mūdo aut ē ꝛcupiscentia carnis.
aut ꝛcupiscēcia oculoꝝ. aut supbia vite. sz aliqs mū
danus dr vel in mūdo ē ꝓpter pctm̄. g̃ illa tria solū
24 debet poni vicia capitalia. ¶ ꝓ. Aug. omel. de igne
purgatorio dr plura ē pcta capitalia. q̃ sunt sacrile
gia. homicidia. adulteria. fornicatio. falluz testimo
niū. rapina. furtū. supbia. auaricia. invidia. ⁊ si longo
tpe teneat ira cūdia. ⁊ ebrietas si assidua sit. Et habet
in decre. xxvi. di. c Si q̃s. videt g̃ ꝓus posita septē vi
cia capitalia icōueniēter esse assignata.

Rs° ¶ Rūdeo ddm. q̃ capitale viciū a capite dr. Ca
Idez pa 2e. q. 84. ar. 3. et 4. put ātr tripl'r sumit. Dicit em̄ ꝓmo caput qdā ālal'
mēbr. Et sic sumit. i. Cor. xi. Omis vir orās aut pro
phetās velato capite deturpat caput suum. Et q̃ ca
Et 2° scp di. 4 ⁊. q. 2. ar. 3°. put ē qdā ꝓncipiū ālis inde deriu atū ē nomē ca
pitis ad ꝓcandū oē ꝓncipiū. fm illd Tren. iiij. Disp
si sunt lapides sanctuarij in capite omīm platearū eius
Et Ezech. xvi. Ad omne caput vie edificasti sig. ⁊c.
Tercio caput signat ꝓncipē ⁊ rectorē ppli. nā ⁊ alia
mēbra corpis a capite qdāmō regunt. ⁊ h mō caput
sumit ꝓmo Regū. xv. Cū eēs puul' in oculis tuis. ca
put in tribubo isl'l fact' es. Et Amos. vi. Capita po
pulorū pōpatice īgredientes domū israel. Et fm has
tres ꝓcatōes capitis ꝓt dici viciū capitale. Dicit em̄
q̃ñq̃z capitale viciū a capite. fm q̃ ē mēbr corpis. ⁊
fm h dr pctm̄ capitale qd punit pena capitis. Sic
ātr nō loqmur h de vicijs capitalibz. sz fm q̃ capitale
a capite dr. put signat ꝓncipiū. Un Grego. vicia ca
pitalia ꝓncipalia notat ¶ Sciendū ē ātr q̃ vnū pec
catū ꝓt ex alio oriri q̃ttuor modis Primo qdē ex p
te gre subtracte. p quā h retrahit a pctō. fm illud. i.
Joh. iij. Omis q̃ nat' ē ex deo nō peccat. q̃z semē dei ma
net in eo. Et fm h ꝓmū pctm̄ qd grām ꝓuat ē causa
pctōrū subsequētiū gre ꝓuatōem. ⁊ sic qdlibet peccatū
ꝓt ex q̃libet causari. h ātr mod' causandi ē p remotōez
philetis. remouēs ātr philes ē mouēs p accīs. vt dr
in. viij. phi. nulla ātr ars negz doctrina ꝛciderat cās p
accīs. vt dr in. vi. meth. vn fm istū modū cause vel
ꝓncipia nō assignant vicia capitalia Secdo mō vnū
pctm̄ causat aliud p modū inclinatōis. inq̃ztū sz ex
pcedēti pctō causat dispositio vel habit' inclinās ad
peccandū. ⁊ fm istū modū originis oē pctm̄ causat
aliud sibi sile in specie. ⁊ iō nec fm hūc modū origi
nis dicunt pcta capitalia. Tercio mō vnū pctm̄ cau
sat alid ex pte materie. inq̃ztū sz vnū pctm̄ ministrat
materiā alteri'. sicut gula ministrat materiā luxurie.
et auaricia dissensioni. sz nec fm istū modū originis
dicunt vicia capitalia. q̃z qd̄ ministrat materiā pctō
nō ē cā pcti in actu. sz in potētia ⁊ occasionali' Quar
to mō vnū pctm̄ causat aliud ex pte finis. inq̃ztū sz
p finē vni' pcti ꝛmittit hō aliud pctm̄. sicut auaricia
causat fraudē. q̃z hō ad h fraudē cōmittit. vt pcuniā
lucret. ⁊ fm h pctm̄ causat a pctō in actu ⁊ formal'r
et iō fm istū modū originis dicunt vicia capitalia.
ita q̃ ad h etiā ꝛuenit tercia ꝓcatio capitis. Mani
festū em̄ ē q̃ ꝓnceps ordinat sibi subiectos ad finem
suū. sicut exercit' ordinat ad finē ducis. vt dr in. xi.
meth. vn fm Grego. vicia capitalia sunt q̃si duces.
et vicia q̃ ex eis oriunt sunt q̃si exercit'. Qd ātr vnuz
pctm̄ ordinet ad finē alteri' ꝓt duplr ꝛtingere. vno
mō ex pte ipius peccātis. cui' voluntas ē pnior ad fi
nem vni' pcti q̃z alteri'. sz h accidit peccatis. vn fm
h nō dicunt aliq̃ vicia capitalia. Alio mō ex ipa ha
bitudine finiū. q̃z vni' hz q̃ndā ꝛuenientiā cum alio
ita q̃ vt in pluribz ad ipm ordinet. sicut deceptio q̃ ē
finis fraudis ordinat ad pcuniās ꝛgregādas qd ē
finis auaricie. ⁊ fm hoc optet capitalia vicia sumere
Illa g̃ dicunt capitalia vicia q̃ hnt quosdā fines ꝓn
cipal'r fm se appetibiles. vt sic ad hmōi fines alia vi
cia ordinent. Est aūt ꝛsiderandū q̃ eiusdē rōnis ē q̃
aliqs ꝓsequat bonū ⁊ fugiat malū oppositū. sicut gu
losus q̃rit delectabile in cibis ⁊ fugit tristiciā q̃ ē ex ab
sentia cibor. Et sile in alijs vicijs. Un vicia capita
lia pnt ꝛueniēter distīgui fm drām boni ⁊ mali. Ita
sz q̃ vbicūqz occurrit spēalis rō appetibil' vel fugibi
lis. ibi ē vnū viciū capitale ab alijs distinctū. Est g̃ vtz i. p. q. 5
ꝛsiderandū q̃ bonū fm ꝓpriā rōez attrahit ad se ap
petitū. sz q̃ appetit' refugiat aliqd bonū ē fm aliquā
spēalem rōem ꝛsideratā circa hmōi bonū. Un optet
fm hmōi rōes ꝛsiderare aliq̃ pcta capitalia ab illis
q̃ ordinant ad aliqd bonū ꝓsequendū. Bonū autē Idē 2a 2e
hois ē tripler. sz bonū aīe. bonū corpis. ⁊ bonū exte q. 152 ar.
rior rer. Ad bonū g̃ aīe qd ē bonū imaginatīm. s. ex 2. Et phs
cellētia honoris ⁊ glie ordinat supbia vel iānis glia 8° ethi.
Ad bonū ātr corpis ptinēs ad ꝛseruatōnem indiui
dui qd ē cibo ordinat gula. Ad bonū ꝯo corpis pri
nens ad ꝛseruatōem spēi sicut ē in venereis ptinet lu
xuria. Ad bonū ātr exterior rer ptinet auaricia. Qd
ātr aliqd bonū effugiat. h ē inq̃ztū ē ipedimentū alicu
ius boni inordinate ꝛcupiti. in qd q̃dē bonū fm qd
ē ipeditiuū duplicē motū hz appetit'. sz motū fuge
et motū insurrectōis ꝛ ipm. Quantū igit ad motū
fuge sumunt duo vicia capitalia. put bonū ipeditiū
boni ꝛcupiti ꝛsiderat in ipo vel in alio. In ipo sicut
bonū spūale ipedit q̃tē vel delectatōnem corpalē. et
sic ē accidia q̃ nihil ē aliud q̃z tristicia de aliquo bono
spūali. put ē ipedimētū boni corpalis. In alio vero
fm q̃ bonū alteri' ipedit ꝓpriā excellētiā. ⁊ sic ē inui
dia q̃ ē dolor alieni boni. Insurrectōnem vero ꝛtra
bonum importat ira.

¶ Ad ꝓmū g̃ ddm. q̃ sicut in ꝯtutibz ꝛsideratur Ad. i.
duplex finis. sz finis vltim' ⁊ cōis. q̃ ē felicitas. ⁊ fi
nis ꝓprius q̃ ē bonū ꝓpriū vniuscuiusq̃z ꝯtutis. Ita
etiā in vicijs pnt accipi fines ꝓpriij vicior fm q̃ su

munt vicia capitalia. vt dicūt est. Potest etiā accipi finis vltimus ⁊ cōis qui est ꝓpriū bonū. ad hoc enī ordinant oēs fines dicti capitaliū viciorꝫ. sed ꝓpriū bonū non hꝫ q̄ sit finis viciorꝫ. nisi fm q̄ inordinate appetit. Appetit āt inordinate fm q̄ appetit ꝑter ordinem diuine legis. vñ ⁊ in omni pcto dicunt esse duo
Idē p. 2e q. 84. a. 1. et 2o. scz ꝓuersio ad ꝓmutabile bonū. ⁊ auersio a bono incōmutabili. Sic g̃ ex pte ꝓuersionis ponit ꝓncipiū oīm peccatorꝫ cupiditas q̄dā generalis. que est inordinatus appetitus ꝓpriī boni. Ex pte vero auersionis ponit principiū peccatorꝫ superbia q̄dā generalis. fm q̄ hō nō subiicit se deo. Vñ dr Eccli. x. q̄ initium superbie hois est apostatare a deo. Sic igit cupiditas et superbia fm q̄ in quadā generalitate sumunt. non dicunt q̄dem vicia capitalia. qr nō sunt spēalia vicia. sed dicunt radices q̄daꝫ vel initia viciorꝫ. sicut si diceret q̄ appetitus felicitatis est radix oīm virtutū. Potest tn dici q̄ etiaꝫ cupiditas ⁊ superbia ꝓut sunt spēalia pcta habet quandā cōitatē generalē sup oīa peccata fm rōnem finiū. nā finis auaricie se hꝫ ad fines oīm aliorꝫ vt quoddā principiū. inquantū pt hō p diuitias acqrere oīmia q̄ alia vicia cupiūt. Nā pecunia virtute oīmia hmōi appetibilia cōtinet. fm illud Eccls. x. Pecunie obediūt oīmia. Finis aūt proprius superbie. scz excellētia honoris ⁊ glē est sicut terminus oīm hmōi finiū. nā ex multitudine diuitiarꝫ et ex hoc q̄ fiunt cupitis. pt hō adipisci honorez vel glām. Et q̄uis in via exequutōis vnū istorꝫ finium sit vt principiū ⁊ aliud vt terminus aliorꝫ finiū. nō tn ꝓpter hoc sola duo vicia debet poni capitalia. q̄a nō ad solos hos fines ꝓncipaliter intētio appetitus
Ad 2. ordinat. Et p hoc pz solutio ad scdm. ¶ Ad. iij. dicē
Ad 3. dum. q̄ virtus ꝓstituit ex hoc q̄ ordo rōnis ponit in vi appetitiua. viciū aūt ꝓsurgit ex hoc q̄ motus appetitiuus ab ordine rōnis recedit. nō aūt fm idē ponit ordo rōis in appetitu. ⁊ appetitus recedit ab ordine rōnis. vñ licet viciū opponat virtuti. nō tamē optet q̄ ꝓncipale viciū opponat ꝓncipali virtuti. qr nō eadē rō originis. virtutis. ⁊ vicij est. ¶ Ad. iiij. di
Ad 4 cendū q̄ ex disposīne hois peccātis pt ꝓtingere q̄ q̄libet viciū ad finē cuiuslibet ordinet. sed fm habitudinē obiectorꝫ vel finiū quā habet ad invicē. quedaꝫ determinate a q̄bus dā oriunt a q̄bus ⁊ frequētius p
Ad 5 cedūt. in ꝓsideratōe aūt morali attēdit id q̄d est. vt in pluribꝫ. sicut ⁊ in ꝓsideratōe naturali. ¶ Ad quintū dicēdū. q̄ ex his q̄ dicta sunt pz q̄ invidia vt in pluribꝫ ex superbia orit. ꝓpter hoc enī homo maxime tristat de bono alteri⁹. qr est ꝓprie excellētie impedimētū. ⁊ qr invidia habet spēalem rōem in motu suo. vt
Ad 6 scz refugiat bonū. ꝓpter hoc ponit seorsum a superbia viciū capitale. ¶ Ad sextū dicēdū q̄ vicia capitalia accipiunt fm fines ꝓpinquos. nō q̄dem oīm spēaliū peccatorꝫ. sed quorūdam ex q̄bus vt in pluribꝫ nata sunt alia peccata oriri. ⁊ ideo etiaꝫ gula distinguit a luxuria. qr alterius rōnis est delectatio q̄ est obiectū gule ⁊ que est obiectū luxurie. ¶ Ad. vij. dicēdū. q̄ q̄ttuor ad defectū ꝓgnitionis ptinent. s. nescētia. ignorantia. error. ⁊ heresis. inter q̄ nescētia est cōis. qr importat simplicē carentiā scētie. vñ ⁊ in angel' Dyoñ. quandā nescientiā ponit. ignorātia vero est q̄dā nescētia eorꝫ scz q̄ hō natus est scire ⁊ debet. error vero sup̄ ignorantiā addit applicatōem mētis ad ꝓriū veritatis. Ad errorē enī ptinet approbare falsa ꝓ verꝫ Heresis sup̄ errorē addit aliq̄d ⁊ ex pte materie. q̄a est error eorꝫ q̄ ad fidē ptinent ex pte errātis. q̄a importat ptinaciā q̄ sola facit hereticū. q̄ q̄dez ptinacia ex superbia orit. magne enī superbie ē vt hō sensuꝫ suū pferat veritati diuinitus reuelate ex simplici ignorātia. puenies si sit pctm̄ ex aliq̄ pdictorꝫ viciorꝫ exorit Imputat enī hoi ad pctm̄ si non curat addiscere ea q̄ scire tenet. videt āt hoc ex accidia. puenire ad quā ptinet refugere spūale bonū inq̄ntū est impedimētuꝫ boni corpalis. ¶ Ad. viij. dicēdū. q̄ ista vicia capitalia
Ad 8 dicunt. qr ex eis vt in pluribꝫ alia vicia oriunt. licet q̄ñqꝫ aliq̄d viciū etiaꝫ ex bono oriat. Et pt tn dici q̄ etiā q̄n aliq̄s furat vt elemosynā det. hoc etiā peccātū q̄dammō ex aliq̄ capitaliū orit. pcedit enī hoc ex ignorātia aliq̄ vel errore q̄ malū faciat ꝓpter bonuꝫ ignorātia aūt vel error ad accidiā reducit. vt dicūt est
Ad 9 ¶ Ad. ix. dicēdū. q̄ luxuria ⁊ gula respiciūt delectationē tactus. gulosus enī non dr aliq̄s ex hoc q̄ delectet in sapore cibi. sed in sumptōe eius q̄si tactu delectat⁹ vt phs dr in. iij. ethi. delectatōes aūt aliorꝫ sensuū nō sunt fines ꝓncipales. Referunt enī vel ad cognitionē veritatis sicut in hoibꝫ. vel ad delectabilia tactus sicut in alijs aīalibꝫ. Canis enī sentiēs leporē nō delectat in odore. sz in cibo que expectat. ⁊ iō fm delectationes aliorum sensuū nō sumunt aliq̄ vicia capita
Ad 10 lia. ¶ Ad. x. dicēdū. q̄ bonū ⁊ malū inuenit in rebꝫ fm diuersas ꝓditōes. vñ nō optet q̄ solū vnū viciū capitale ad bonū ordinet ¶ Ad. xi. dicēdū. q̄ sub vno cōi
Ad 11 vltī pnt sumi multa vtia magis spēalia. sicut sb vno genere generalissimo sumunt genera subalterna que etiā sub intellectu cadūt. sic etiā appetitus intellectiuus pt ferri in diuersas bonorum spēs diuersimode
Ad 12 ¶ Ad. xij. dicēdū. q̄ pctā nō distinguunt fm drām boni ⁊ mali. qr idē pctm̄ circa aliq̄d bonū ⁊ circa malū
Ad 13. oppositū cē pt. vt dicūt est. ¶ Ad. xiij. dicēdū. q̄ ea q̄ stz diuersorꝫ generꝫ q̄si generalissimorꝫ stz diuersa ꝓncipia fm rē. licet sint eadē fm analogiā. vt dr in. x. metaph. sed ea q̄ ꝓtinent sub vno genere generalissimo. licet sint in diuersis generibꝫ subalternis pnt habere eadē ꝓncipia fm cōitatē illius generis. ⁊ hoc mō aliq̄ vicia diuersorꝫ generꝫ pnt reduci in vnū ꝓncipiuꝫ
Ad 14 q̄d est finis hñs aliqua cōem rōnem originis ¶ Ad xiiij. dicēdū. q̄ q̄n vnū pctm̄ ordinat ad finē alterius pcti idē ⁊ fm eandē rōem est finis vtriusqꝫ pcti. sed nō eodē ordinē. qr vnius est finis ꝓprius alteri⁹ re motus. vñ nō sequtur q̄ ambo vicia sint vni⁹ spēi. q̄a moralia nō recipiunt spēm a fine remoto. sed a fine

Ad 15 proximo ¶ Ad.xv.dom. q aliqs nō denoiat fur vel mech⁹ ex actu vel passione. sz ex habitu. sicut de iusto et iniusto phs dt in.v.eth. Intētio aūt hois puenit ex habitu. ⁊ iō qn aliqs furat vt mechet omittit qdē actu pctm furti. sz tm intētio pcedit ab hitu mechie
Ad 16 et ideo nō denoiat fur sed mechus. ¶ Ad.xvi.dom. q sicut dcm est. supbia dupli accipit. vno mō fm q importat quandā rebellionē ad legē dei. ⁊ sic est vlis radix oium peccatorum. vt Grego. dt. vn non enumerat eā inter vicia capitalia. sed inanē gliam. Alio mō pt accipi supbia fm q est inordinatus appetit⁹ excellentie. ⁊ sic ponit viciū capitale alijs diuisiū. ⁊ qr ad huiusmodi excellētiā maxime videt ptinere hūana gli ideo Grego. loco hmōi supbie spēalis inanē gliam
Ad 17 ponit. ¶ Et simli dōm est ad.xvij. qr etiā concupiscen
Ad 18 tia ibi accipit fm q est radix generalis. ¶ Ad.xviij. dōm q diuitie ex hoc q habēt rōem boni vtilis deficiunt qdem a rōne pncipalis finis. sed hic defectus recōpensat ppter generalē vtilitatē diuitiarū q qdam mō virtute continet omnia appetibilia mūdana. ¶ Ad
Ad 19 xix. dōm. q sicut phs dt in.ij. rhetorice. amare est velle bonū alicui. in hoc g q hō appetit sibi qcunqz bona videt amare seipm. ⁊ iō amor suipsi⁹ nō ponit seorsum vel radix peccati vel etiā viciū capitale. qr omēs radices viciorum includūt inordinatū sui amorē ¶ Ad
Ad 20 xx. dōm. q timor ⁊ spes sunt passiones irascibil. omnes aūt passiones irascibilis dcriuant a passionibus cōcupiscibil. ⁊ ideo pma capita viciorum nō sumūtur penes timorē ⁊ spem. sed magis penes delectatōem ⁊ tristiciā. quis em aliq vicia ex timore oriant. tamen etiā ipse timor et spes ex alijs oriuntur. scilicet ex cu
Ad 21 piditate vel amore alicuius boni. ¶ Ad.xxi. dōm. q ira imptat quendā spēalem motū. s. surrectōis cōtra aliqd. ⁊ ideo licet ille motus ex alijs oriat. tm qr habet aliam spēalem rōem pter alios motus ponit seorsum viciū capitale ¶ Ad.xxij. dōm. q viciū princi
Ad 22 pale nō dr p oppositōem ad virtutē pncipalē. ⁊ ideo nō optet q odiū sit viciū pncipale. quis charitas sit
Ad 23 virtus pncipalis. ¶ Ad.xxiij. dōm. q p illa tria que Johes ponit important pme qdam origines ⁊ radices pctorum. scz supbia ⁊ cupiditas. naz sub cupiditate generali continet concupia carnis ⁊ concupia oculorum
Ad 24 ¶ Ad.xxiiij. dōm. q Aug. noiat talia capitalia vicia que sunt plectēda pena capitis. sic em idē est vicium capitale quod peccatum mortale

¶ Utrum supbia sit speciale peccatum

Secundo queritur de

supbia. vtrū sit spēale pctm ¶ Et vr. q non.
1 Dē em spēale pctm corrūpit determinatā virtutē et potentiā aie. sz supbia corrūpit oes virtutes ⁊ oes aie potētias. Dicit em Gre. xxxiiij. moral. Supbia āt quā viciorum radicē dixim⁹ neqqz vnā virtutis extinctiōem cōtra ōia cūcta aie mēbra se erigit. ⁊ qsi gnalis ac pestifer morbus corp⁹ oē corrūpit. Et Isid. dt in li. de sum. bo. q est ruina oium virtutū. g supbia nō ē spēale pctm.
¶ Ꝑ. Preferre volūtatē suā volūtati supioris est supbire. sz qcunqz peccat mortali pfert volūtatē suā volūtati supioris sui scz dei. g supbit. oē g pctm est supbia. ⁊ sic nō est spēale pctm. ¶ Sz di. q superbia inquantū est amor pprie excellentie. sic est spēale pctm inqntū aūt importat contemptū dei. sic est generale peccatū. ¶ Sed contra. Omne spēale pctm hz ppriā materiā. sicut gula cibos. luxuria venerea. auaricia diuitias. sed supbia inqntū est amor pprie excellētie nō hz propriā materiā. qr vt Grego. dt. xxxiij. moral. Alter supbus intumescit auro. alter eloquio. alter infimis ⁊ terrenis rebus. alter summis celestibusqz virtutibus. g supbia fm q est amor pprie excellētie nō ē spēciale pctm. Et tm videt q nec sit generale fm q importat dei contemptū. qcunqz em peccat ex infirmitate vel ignorātia nō peccat ex cōtēptu. sed multi ex ignorātia vel infirmitate peccātes mortali peccāt. nō g omne peccatū mortale est ex cōtēptu. ⁊ ita supbia fm q importat cōtēptū dei nō est gnale pctm. ¶ Ꝑ. Generali malo nō opponit spēale bonū. sed gnale. sed cōtēptui dei opponit spēale bonū qd est reuerētia dei ptinēs spēaliter ad donū timoris. g cōtēptus dei nō est gnale peccatū. ⁊ p cons nec supbia. sed qd īportat dei cōtēptū. ⁊ sic pdicta distinctio cessat. ¶ Ꝑ. Id qd pficit oia peccata in rōne malicie est gnale pctm. sed supbia ē huiusmodi. vt Grego. dt sup Ezech. g supbia est gnale pctm. ¶ Ꝑ. Pctā distinguūt fm obiecta. sicut ⁊ virtutes. sz supbia hz idē obiectū cū alijs pctis. puta cū inuidia q dolet de bono alieno qrēs excellētiā ppriaz et cū inani gli q appetit excellētiā in fauore hūano. ⁊ cū ira q appetit vindictā ptinentē ad qndā excellentiā victorie. g supbia nō ē spēale pctm ab alijs distinctū ¶ Ꝑ. Illud sine q nullū pctm ē pt est gnale oibus pctis. sed supbia est hmōi. dt em Aug⁹. in li. de na. ⁊ grā. q sine supbie appellatōe nullū pctm inuenies. ⁊ Prosp. dt in li. de vita cōtē. q nullū pctm absqz superbia pt vel potuit ē aut poterit. g supbia est pctm generale. ¶ Ꝑ. Illud qd conuertit cū omni pctō est pctm generale. sz supbia est hmōi. Dicit em Aug⁹. in li. de natu. ⁊ grā. q tā supbire est peccare qz peccare supbire. g superbia est gnale pctm. ¶ Ꝑ. sup illud Ecci. x. Initiū pcti hois est apostatare a deo. dt glo. non est maior apostasia qz recedere a deo. q merito supbia dr sed qcunqz peccat mortali recedit a deo. g supbit. ⁊ sic supbia est gnale pctm ¶ Ꝑ. In eodē ca. dt alia glo. Laueam⁹ cupiditatē supbiā. nō duo mala. sed vnū. g supbia nō est pctm spēale ab alijs distinctū ¶ Ꝑ. sup illud Job. xxxiij. vt auertat hoīem ab iniqtate dt glo. ō conditorē supbire est ei⁹ pcepta peccādo trāscēdere. sed qcunqz peccat trāsgredit dei pcepta. Dicit em Aug⁹. xx. contra Faustū. q pctm est dcm vel factus vel concupitū contra legē eternā. g qcunqz peccat supbit. et omne pctm est supbia. ¶ Ꝑ. Ansel. dt q aia ex necessitate appetit ppriū bonū. qd aūt fit ex necessitate

nō est pctm̄. ⁊ ḡ supbia nō est pctm̄. ita nō est spēale
13 pctm̄. ¶ Ꝑ. Si esset spēale pctm̄ esset vnū de septem
vicijs ꝓnicipalib⁹. fm Isid. in li. de sum. bono. qui nō
ponit superbiā inter septē principalia vicia. sed loco
eius ponit inanē gl'am. ḡ supbia nō est spēale peccatū
14 ¶ Ꝑ. Aug⁹. d̄t de libe. arbi. q̄ supbia est ꝑpꝛ boni.
hoc ēt est cōe in omi pctō. ḡ supbia nō est spēale pec/
15 catuz. ¶ Ꝑ. Illud qd̄ est formale in oibus peccatis
nō est spēale peccatuz. sed supbia est hmōi. Dicit em̄
Aug⁹. in de libe. arbi. q̄ peccare est spreto bono incō/
mutabili bonis ꝓmutabilib⁹ adherere. quoꝛ primū
sz spernere bonū incōmutabile ꝑtinet ad auersionez
que est formale in omi pctō. sicut auersio ad deum q̄
est ꝑ charitatē est formale in virtutib⁹. spnere āt deū
ad superbiā ꝑtinet. ḡ videt q̄ supbia sit generale pec
16 catū. ¶ Ꝑ. Nihil qd̄ ē ex ordinatōe diuina ē pctm̄
sed supbia est ex ordinatōe diuina. dicit em̄ Isay. lx
Ponā te in superbiā seculoꝛ. vbi glo. Jerony. d̄t. q̄
est supbia bona ⁊ mala. Et Prouerb. viij. d̄t em̄ sapi
entia. mecū sunt diuitie et gl'a opes supne ⁊ iustitia.
ḡ superbia nō est spēale pctm̄

Contra ¶ Sed ꝯ est qd̄ Aug⁹. d̄t in li. de natu. ⁊ grā. Que/
rat ⁊ inueniet fm legē dei supbiā esse pctm̄ multū di
scretū ab alijs vicijs. ¶ Ꝑ. Ibidē d̄z q̄ multa ꝑpera
fiunt q̄ nō fiunt supbe. ḡ superbia nō est generale pec/
catum. ¶ Ꝑ. Nullū peccatum generale hz aliud pec
catum ꝓius se. sed supbia habet aliud pctm̄ prius se
Dicit em̄ Eccli. x. Initiū superbie hoīs ē apostatare a
deo. ḡ superbia nō est gnale pctm̄. ¶ Ꝑ. Omne pctm̄
alijs ꝓdimisum est spēale pctm̄. sed superbia ē hmōi.
vt ptz p. Joh. ij. Omne qd̄ ē in mūdo ꝓcupīa carnis
est. aut ꝓcupīa oculoꝛ. aut superbia vite. ḡ superbia
est spēale pctm̄. ¶ Ꝑ. Qdcunqz pctm̄ hz spēalē actū
est spēale pctm̄. sed superbia est hmōi. qz vt Aug. d̄t
in li. de natura ⁊ grā. Superbia sola in bonis factis
cauēda est. Et Grego. d̄t q̄ superbia prima recedit a
deo. ⁊ vltima redit. ḡ superbia est spēale pctm̄. ¶ Ꝑ.
Qd̄ per superabūdantiā d̄z vni soli ꝓuenit. sz super
bia ē maximū pctm̄. vt glo. d̄t super illud p̄s. Emū
dabor a delicto maximo. ḡ superbia est spēale pctm̄.

Rs. ¶ Rūdeo dd̄m. q̄ ad huius q̄stōis euidentiā optet
videre quid sit pctm̄ supbie. vt sic postmodū videri
possit an sit spēale peccatū. Est ḡ cōsiderandū q̄ omne
peccatū fundat in aliq̄ appetitu naturali. ⁊ qz hō q̄li
bet naturali appetitu appetit diuinā similitudinē in/
quantū omne bonū natural'r desideratū est q̄dam sili/
tudo bonitatis diuine. Ideo Aug⁹. d̄t in. ij. ꝓfes. deo
loquēs. Fornicat aīa. s. peccādo cū auertit abs te ⁊ q̄
rit extra te ea q̄ pura ⁊ liquida nō inuenit. nisi cū re/
dit ad te. Sed quia ad rationem pertinet dirigere
appetitū ⁊ ꝓcipue fm q̄ est lege dei informata. ideo
si appetitus ferat in aliq̄d bonū natural'r desideratuz
fm regulā rōnis erit appetitus rectus ⁊ virtuosus.
si vero transcendit regulā rōnis vel ab ea deficit. erit
vtrobiqz pctm̄. sicut appetitus sciendi est hoī natu/
ralis. vñ si hō scire intēdat fm q̄ rō recta dictat erit
virtuosum ⁊ laudabile. si vero trāscendit aliquis re
gulā rōnis erit pctm̄ curiositatis. si vero deficiat erit
pctm̄ negligētie. Inter alia aūt que hō desiderat na/
tural'r vnū est excellētia. naturale em̄ est nō solū hoī
sz etiā vnicuiqz rei vt pfectōem in bono ꝓcupito desi
deret. que in quadā excellētia ꝓsistit. Si q̄dem ḡ ap/
petitus excellentiā appetit fm regulam rōnis diuini
tus informate erit appetitus rectus ⁊ ad magnani/
mitatē ꝑtinet. fm illud Aplī. ij. ad Corinth. x. Nos
aūt nō in immēsum gl'abimur. q̄si in aliena regula.
sed fm mensurā regule qua mēsus est nobis deꝰ. Si
aūt aliquis ab hac regula deficiat. incurret pusillani
mitatis viciū. si vero excedat erit viciuz supbie. sicut
ipsum nomē demōstrare videt. nā nihil aliud est su/
perbire q̄z supercedere ꝑpriā mensurā in excellentie
appetitu. Vn Aug⁹. d̄t in. xiiij. de ci. dei. q̄ supbia est
puerse celsitudinis appetitus. Et qz nō est eadē mē/
sura oīm. ideo ꝓtingit q̄ aliquid nō imputat vni ad
superbiā qd̄ alteri imputaret. sicut ēpo nō imputat
ad supbiā si exerceat ea q̄ ad ꝑpriā excellentiā perti/
net. imputaret aūt ꝗ ad supbiā vni simplici sacerdo
ti si ea q̄ st̄ ēpi attēptaret. Sic ḡ excellētia hz ꝑpriā
rōem cuiusdā determinati appetibil'. q̄juis materia/
liter inueniat in multis. manifestū ē ḡ supbiā ē spēa
le pctm̄. Actus em̄ ⁊ habit⁹ distinguunt spē fm for/
males obiectoꝛ rōnes. vñ et Aug⁹. Sigillatim sin
gulis pctis ꝑpria obiecta attribuēs. in quoꝛ appeti
tu vmbrā quādā diuine silitudinis imitant. de supb
bia sic loquēs ad deū. supbia celsitudinē imitat cū tu
sis vnus sup oīa deus excelsus. Cōtingit tñ supbiaz
q̄dammō esse gnale pctm̄ dupl'r. vno mō ꝑ quādaz
diffusionē. alio mō ꝑz suū effectū. Quātū ad primū cō
siderandū est q̄ sicut Aug⁹. d̄t. xiiij. de ci. dei. sic amor
dei facit ciuitatē dei. ita amor inordinatus sui facit ci
uitatē babilonis. ⁊ sic in amore dei ipse deus est vlti/
mus finis ad quē oīa ordinant q̄ recto amore dili/
gunt. ita in amoris sui excellētia inuenit vltimus fi/
nis ad quē oīa alia ordinant. nam q̄ q̄rit abūdare in
diuitijs vel in scia vel in honoribⁿ vel in q̄buscunqz
alijs rebⁿ ꝑ oīa hmōi quādā excellētiam intēdit. Est
aūt hoc ꝓsiderandū in oīb⁹ actib⁹ ⁊ habitib⁹ opati/
uis q̄ ars aut habit⁹ ad quā ꝑtinet finis ꝑ imperiuz
mouet artes vel habit⁹ versantes circa ea q̄ st̄ ad fi
nē. sicut ars gubernatoria ad quā ꝑtinet vsus nauis
q̄ est finis eiꝰ impat nauifactiue. Et idē est videre in
oībus alijs ꝗtutib⁹. vñ ⁊ charitas q̄ est amor dei im
perat oīb⁹ alijs ꝗtutib⁹. ⁊ sic q̄juis sit spēalis ꝗtus si
cōsideret fm ꝑpriū obiectū. tñ fm quandā diffusio
nē sui imperij ē cōis oīb⁹ ꝗtutib⁹. vñ d̄z forma ⁊ ma
teria oīm ꝗtutū. Et sil'r superbia q̄juis sit spēale pec/
catū fm rōem ꝑpriij obiecti. tñ fm q̄ndā diffusionez
ꝑpriij imperij est cōe pctm̄ ad oīa. vñ ⁊ d̄z radix ⁊ re
gina oīm pctoꝛ. vt pz ꝑ Greg. xxxi. moral'. Quantū
ad sēdm ꝓsiderandū est q̄ vniūqd̄qz pctm̄ ꝓsiderari

vtz 2.2ᵉ q
16 2.ar.i.

Idez vtz
ar.2ᵒ et p.
2ᵉ.q.84
arti.ij.

pt ⁊ fm affectū ⁊ fm effectū. Cōtingit eīm qnqz ee aliquod pctm̄ fm effectū. nō tm̄ fm affectum. sicut si aliquis occidat patrē putās occidere hostē ꝛmittit peccatū pricidij fm effectū. nō tm̄ fm affectū. sicut ⁊ de q̄ busdā dcm̄ est q̄ milles q̄dem stulti nō st̄. opantur aūt eēlia stult̄. Hic igit̄ si accipiat pctm̄ superbie fm effectū cōiter videt inueniri in omni pctō. Est eīm qui dā effectus superbie nō subdi regule sapiōris qd̄ facit q̄cūqz peccat. inq̄tū nō subdit̄ legi dei. Hi ꝯo ꝛsideraṫ qntū ad affectū nō sp in omni pctō est pctm̄ superbie. qz nō sp aliq̄d agit̄ ex actuali ꝛtēptu dei vel legis ipsius. sed qnqz ex ignorātia. qnqz vero ex infirmitate siue aliq̄ passione. vt Aug⁹. in li. de natu. ⁊ grā dr. pctm̄ superbie esse ab alijs peccatis distinctum.

Ad .i. ¶ Ad.i. q̄ ddm. q̄ superbia extinguit oēs virtutes et corrūpit oēs potētias aīe p q̄ndā diffusionē sui imperij. vt dcm̄ est. ¶ Ad.ij. ddm. q̄ pferre volūtatē suā

Ad 2 volūtati sapiōris est q̄dā actus superbie. sed nō sp ex

Ad 3 affectu superbie pcedit. vt dcm̄ est. ¶ Ad.iij. ddm q̄ superbia habet ppriā materiā si accipiat formalis ratō sui obiecti. vt dcm̄ est. licet illa formalis rō in oibus inueniri possit. sicut ⁊ magnanimitas spēalis virtus est. ⁊ tm̄ intēdit magnū in operib virtutū. vt phs dr

Ad 4 in. iiij. ethico. ¶ Ad.iiij. ddm. q̄ superbia fm q̄ impor/tat dei ꝛtemptū fm affectū nō pt esse peccatū generale. imo est etiā spēalius q̄ superbia fm q̄ signat appetitū puerse excellentie. nō solm̄ si ꝛtemnat deus. sz etiā si ꝛtemnat hō. sed si accipiat ꝛtemptus dei fm effectū. sic saluat̄ in oibus peccatis. etiā q̄ ex infirmitate vel ignorantia ꝛmittunt̄. vt pz ex pdictis. ¶ Secundo ddm. q̄ sicut superbia p diffusionē ⁊ effectū inuenit̄ in oibus peccatis. q̄zuis sit spēale pctm̄. ita etiā timor eisdē modis pt inueniri in oibus actib virtutū

Ad 5 q̄zuis sit spēale donū. ¶ Ad q̄ntū ddm q̄ superbia perficit omnia pdicta rōne malicie. non qz sit essentialiter

Ad 6 omnis malicia. sed duob modis pdictis. ¶ Ad.vi. ddm. q̄ inuidia inanis glē ⁊ ira nō habet idem obiectū cum superbia. sed obiecta eorū ordinant̄ ad obiectum superbie sicut ad finem. ideo eīm inuidia tristat̄ de bono primi. ⁊ inanis gl'a appetit laudē. ⁊ ira vindictā vt p hmōi quedā excellētia habeat̄. Ex quo nō pt ꝛcludi q̄ superbia sit idē cū eis. sed q̄ imperet eis. sicut pz ex dictis ¶ Ad.vij. ddm. q̄ autoritates ille intelligunt̄ de superbia quantū ad effectuz superbie sine q̄ nullū peccatū esse pt. nō quantū ad superbie affectum.

Ad 8 ¶ Et silr ddm est ad octauuz. sic eīm superbire fm effectū ꝛuertit̄ cum eo quod est peccare. q̄zuis ad vtrūqz dici possit q̄ Aug⁹. in li. de natura ⁊ grā illa ꝗba inducit nō ex pson sua. sed ex pson alterius ꝛtra quē disputat. vñ ⁊ postmodū improbat ea dicēs. q̄ non

Ad 9 semp ex superbia peccatur ¶ Ad.ix. ddm. q̄ recedere a

Ad 10 deo est superbia fm effectū. ¶ Et silr ad.x. qz transgredi pcepta dei peccādo est superbire fm effectū. non tm̄

Ad 11 semp fm affectū. ¶ Ad.xi. ddm. q̄ si accipiat superbia put fm affectū ē in omni peccato. sic superbia nihil aliud est q̄z auersio ab incōmutabili bono. cupiditas aūt cōuersio ad cōmutabile bonū. ex quib duob cōstituit̄ vnū peccatuz. sicut ex formali ⁊ materiali. eo q̄ omne peccatū est auersio ab incōmutabili bono. et Ad 12
cōuersio ad ꝛmutabile bonum. ¶ Ad.xij. ddm q̄ in appetitu ppriij boni cōtingit esse peccatuz si recedat a regula rōnis. vt dcm̄ est. ¶ Ad.xiij. ddm. q̄ etiam Ad.13
Grego. xxxi. moral'. nō ponit superbiā vnuz de vicijs ꝓnapalib. sed reginā oim ⁊ radicē inquātū ad oia peccata diffudit suū imperiū. sed p hoc nō excludit q̄n superbia sit spēale pctm̄. ¶ Ad.xiiij. ddz. q̄ amor in Ad 14
ordinatus ppriij boni cōiter cōuenit omni peccato. et sic etiā cōuenit superbie fm q̄ id quod est generis cōuenit spēi. Potest tm̄ dici q̄ superbia pprie est amor p priij boni. si hoc qd̄ dr ppriij sumat̄ cū quadā pāsione. Ita scz q̄ aliq̄s amet bonū non q̄ si sapiōris bonū qd̄ pprie est ad superbiā pinens. vt scz bonū suū ab alio nō recognoscat. ¶ Ad.xv. ddm. q̄ rō illa pcedat de Ad 15
superbia quantū ad effectū. sic eīm incōmutabile bonū spernit̄ in omni pctō. nō aūt semp q̄ntū ad affectum. Ad 16
¶ Ad.xvi. ddm. q̄ superbia ꝓ bono mō dici ex eo q̄ superexcedit regulā rōis. ⁊ sic semp superbia est pctm̄. et ita accipit̄ cōiter. Alio pt accipi superbia ex eo q̄ superexcedit aliq̄d aliud. ⁊ sic pt esse superbia bona. vt Jeronym⁹ dr. sicut cū aliq̄s vult operari opera cōsilioz q̄ superexcedūt cōia opa pceptoz. Vel pt dici q̄ cū dr. ponā te in superbiaz seculoz. accipit superbia materiali'. i. dabo tibi magnā excellētiā de q̄ hoies seculi superbiūt. Et silr pt intelligi q̄ dr opes superbe id est de q̄bus solent homines superbire.

¶ Utrum superbia sit in vi irascibili

Tercio q̄ritur. vtruz

superbia sit in vi irascibili ¶ Et videt q̄ nō 1
cum eīm irascibilis sit q̄dam pars sensibilis appetitus aīe oportet q̄ q̄libet motus irascibilis sit quedaz passio. qz passiones aīe sunt motus appetitus sensitiui. sed superbia non videt ꝛsistere in aliq̄ passione ad irascibilē pertinēte. neqz in timore neqz in audacia. neqz in spe. neqz in desperatōne. neqz in ira. q̄ superbia nō ē in irascibili ¶ ℗. Cū irascibil' sit in parte 2
sensitiua aīe. obiectū irascibil' nō pt esse nisi aliq̄d bonū sensibile. sz superbia q̄rit excellētiā. nō solū in bonis sensibilib. sz etiā in reb spūalib ⁊ intelligibilib. vt Gre. dr in. xxiiij. moral'. q̄ superbia nō pt ē i irascibili sicut in suba. ¶ ℗. In dēmonib nō ē sensitiua pars 3
aīe cuz sint incorporei. si q̄ superbia esset in irascibili sequerē q̄ superbia nō posset ē in dēmonib. qd̄ pt esse falsum. ¶ ℗. Superbia ppriē est ꝛtēptus dei. sz 4
irascibilis nō pt attingere ad hoc obiectū qd̄ est de⁹. cum sit potētia aīe sensitiue. ergo superbia non est in irascibili sicut in subiecto. ¶ ℗. Amicē. notificat vim 5
irascibilē per hoc q̄ mouet ad repellendū nocium vel corrūpens cū appetitu vincēdi. sed hoc nō pertī

net ad superbiā. nō eīm intendit repellere nocituz. sed
magis excellere in bono. ḡ supbia nō est in irascibili.
6 ¶ P. Supbia est causa invidie. invidia āt est in cō/
cupiscibili. sicut odiū felicitatis aliene. ḡ supbia non
7 est in irascibili. ¶ P. Videt q̄ nō sit in irascibili. sed
magis in rōnali. Grego. eīm. xxiij. moral'. assignās q̄t
tuor spēs supbie dr. Quattuor q̄ppe sunt spēs q̄bus
omnis tumor arrogantiū demonstrat cum bonū a se/
metipsis habere se estimant. aut si datū desup. p suis
se hoc accepisse meritis putāt. aut certe cōiactant se
habere qd nō habēt. aut despectis ceteris singulariter
appetūt videri habere qd habēt. Sed oīa illa ptinēt
ad rōes. s. estimare. putare. credere. enūciare. ⁊ se aliis
8 compare. ḡ superbia est in rōne. ¶ P. Prouerb. xi. dr
Ubi humilitas ibi est sapiētia. sed sapiētia est in rō
ne. ḡ ⁊ humilitas. ḡ et supbia q̄ humilitati ꝯtrariat.
9 cōtraria eīm nata sunt esse in eodē. ¶ P. Bern. dr in
li. de duodecī gradib humilitatis. q̄ pfectio humili
tatis est cognitio veritatis. ⁊ cognitio veritatis pti/
net ad rōem. ḡ humilitas est i rōe. ḡ et supbia. ¶ P.
10 Phus dr in. iij. ethico. q̄ supbus est fictor fortitudi/
nis. sed fictio ptinet ad rōem. fingere eīm est repēta/
re. qd est rōnis solius. vt phs dr in sua poetria. ergo
11 supbia est in rōe ¶ P. sup illud Abachuc. ij. qūo vi/
nū accipit potantē ⁊c. dr glo. q̄ supbia primū crede/
re altiora de se facit. sed credere est actus rōnis. ḡ pri
12 mus actus supbie est in rōne. ḡ ipsa supbia est in rō
ne. ¶ P. Amb. dr sup. Beati īmaculati. q̄ lex dei so/
13 la est q̄ vires supbie pt repellere. sed lex dei est in rōe.
ergo ⁊ supbia q̄ p eā repellit. ¶ P. Grego. dr in. xxxi.
moral'. q̄ supbia est regina oīm vicior. sed regere ad
14 rōem ptinet. ac p hoc etiā supbire. ḡ supbia est in rō
ne. ¶ P. Jere. xlix. sup illud. supbia tua et arrogātia
15 tua ⁊c. dr glo. hereticū nō facit error sed supbia. sz he
resis est in rōne. ḡ ⁊ superbia. ¶ P. Aug⁹. dr in. xij. de
tri. q̄ in inferiori rōne est pctm̄ inq̄ntuz nō cohibet a
superiori rōne. vel inq̄ntuz etiā superior rō ꝯsentit. ⁊ sic
videt q̄ primū pctm̄ sit in superiori rōne. sed supbia est
16 primū pctm̄. ḡ supbia est in superiori rōne ¶ P. Aug.
dr ⁊ habet in decretis. xv. q̄sti. i. q̄ superbia est motus
ad retinendū vl' ꝯsequendū qd iusticia vetat. sed iu
17 sticia ad rōem ptinet. qz p eā hoīs est alteri debitum
reddere. ḡ supbia est in rōne. ¶ P. Aug⁹. dr ⁊ habet
in dec. xxiij. q. iiij. c. vas. Vasis ire nūqz deus redderet
interitū si non spontaneū inueniret. hō habere pctm̄
spontaneū aūt dr aliqd qd subiacet impio rōnis. cū
18 ergo maxime reddat interitus vasis ire ppter super
biaz. videt q̄ supbia ptineat ad rōem. ¶ P. Bern. dr
in q̄dam epl'a q̄ summū bonū hoīs est in rōnali. hec
19 aūt est virtus quā corrūpit supbia. vt dictū est. ergo
etiā supbia est in rōne ⁊ nō in irascibili. ¶ P. Videt
q̄ sit in volūtate ⁊ nō in irascibili. qz sup illud Ma
thei. iij. Sic decet nos implere oēm iusticiā. dr glo.
20 id est pfectā humilitatē. sed iusticia est in voluntate
ergo ⁊ humilitas. ¶ P. Ad supbiā p̄ipue videt per
tinere appetitus honoris. sed appetere honores ē vo
luntatis. ḡ supbia est in volūtate ¶ P. Supbire est 21
sup ire. ⁊ sic videt q̄ maxime ptineat ad superiorē po
tentiā q̄ sup alias vadit. hec aūt est voluntas q̄ mo/
uet oīnes alias potētias. ḡ supbia videt ad volunta
tem ptinere et nō ad irascibilē. ¶ P. Videt q̄ sit in 22
cōcupiscibili. Dicit eīm in li. sniaz. pspi. q̄ superbia ē
amor pprie excellētie. ⁊ amor est in ꝯcupiscibili. ḡ et
supbia ¶ P. Ad superbiā fm Aug⁹. ptinet appete/ 23
re leta. ⁊ fugere tristia. sed hoc pertinet ad ꝯcupisci/
bilē. ḡ supbia est in ꝯcupiscibili. ¶ P. Ad supbiā p/ 24
tinet delectari de bono pprio. sed h̄ est ipsi⁹ ꝯcupisci/
bil'. ḡ supbia videt eē i ꝯcupiscibili ⁊ nō in irascibili.
¶ Sz ꝯ est qd Grego. ij. moral'. ponit ꝯ supbiā do/ Contra
nū timoris ¶ P. Aug⁹. dr. xiiij. de ci. dei. q̄ supbia est
appetitus puerse celsitudinis. sed arduū est subiectū
irascibil'. ḡ supbia est in irascibili. ¶ P. Pusillanimi
tas videt esse oppositū viciū supbie. pusillanimitas
autē est in irascibili sicut magnanimitas. ergo et sup
bia est in irascibili.

¶ Rūdeo dd̄m. q̄ ad hui⁹ q̄stionis euidentiā opor Ps:
tet primo ꝯsiderare in q̄ potētia aīe possit eē pctm̄ vel
ḡtus vt sic ꝯsiderari possit in q̄ vi aīe sit supbia tāq̄
in subiecto Est ḡ ꝯsiderandū q̄ oīs actus ḡtutis seu vtz. i. 2e. q
pctī est volūtarius. sz aūt in nob duo p̄ncipia volū 56. 2 74
tarij actus. s. rō siue intellect⁹ ⁊ appetit⁹. Nec eīm sz
duo mouētia. vt dr in. iij. de aīa. ⁊ p̄ipue q̄ztū ad ac/
tus pprios hoīs. Rō aūt cū sit vis apphensiua dif/
fert a vi appetitiua in hoc q̄ opatio rōnis ⁊ cuiusli/
bet ḡtutis apprehēsiue pficit in hoc q̄ apprehēsum
est in apprehēdente. intellect⁹ eīm in actu ē intellectū
in actu. ⁊ sensus in actu ē sensatū in actu. opatio aūt
appetitiue ꝯsistit in h̄ q̄ appetēs mouet ad rē appeti
tā. Manifestū ē aūt q̄ h̄ pprie ad supbiaz ptinet q̄
aliq̄s inordinate tēdat in pprīā excellētiā q̄si manifi
cādo seipm. fm illud ps. Judicare pusillo ⁊ humili
vt nō apponat vltra magnificare se hō sup terrā. vñ
manifestū ē q̄ supbia ad vim appetitiuā ptinet. sz cū
vis appetitiua moueat q̄dammō a vi apprehēsiua Idē. i. pre
inq̄ztū bonū apprehēsum mouet appetitū. necesse ē q̄ q. 82. ar. 5
fm diuersam rōem apphensiōis distinguat vis ap/ Et 2. 2e.
petitiua. eo q̄ passiua. pportionata st̄ actiuis ⁊ mo/ q. 18. a. i.
tiuis. ⁊ potētie distinguunt fm obiecta. Est aūt q̄dā
vis apprehēsiua vniuersaliū. s. intellect⁹ vel rō. q̄daz
aūt vis apprehēsiua ē singularū. s. sensus vel phā
tasia. Vñ ꝯter est duplex vis appetitia. vna q̄ est in
pte rōnali q̄ vocat volūtas. alia q̄ est in pte sensitia.
q̄ vocat sensualitas siue appetit⁹ sensitiu⁹. Appetit⁹
ḡ rōnalis q̄ est volūtas hz p pprīa rōne obiecti bo/
nū vle. ⁊ iō nō diuidit in plures spēs. sz appetit⁹ sen
sitiu⁹ nō attingit ad vlem rōem boni. sz ad q̄sdā pti
culares rōes boni sensibilis vel imaginabil'. vñ opz
q̄ fm diuersas pticulares rōes hmōi boni distinguat
appetit⁹ sensitiuus. hz eīm aliq̄d rōnis appetibilis ex
eo q̄ est delectabile fm sensum. et fm hāc rōem boni

est obiectũ concupiscibilis. hꝰ etiã aliq̃d aliud rõnem appetibil' ex hꝰ q hꝰ q̃ndã altitudinẽ imaginataꝰ ab aãali vt possit repellere oĩa nociua ⁊ ptãtiue vti ꝓpo bono. qd q̃dẽ bonũ est absq̃ omni delectatõe sensus. et interdũ etiã cũ aliq̃ dolore sensibili. sicut cũ aãal pugnat ad vincendũ. ⁊ fm hãc rõnem boni imaginati accipit obiectũ irascibil'. ¶ Manifestũ ẽ aũt q omne particulare ꝓtinet sub vlĩ. sed nõ ꝓuertit. vñ in qd cumq̃ pt ferri irascibilis vel concupiscibil'. pt etiã ferri voluntas ⁊ in multa alia. sed volũtas ferꝯ in suũ obiectuꝰ absq̃ passione. eo q nõ vtit organo corpali. Irascibilis ⁊ concupiscibil' cũ passione. ⁊ iõ motus oẽs q̃ stꝰ in irascibili ⁊ concupiscibili cũ passione. vt amorꝰ. gaudij. spei. ⁊ hmõi pnt eẽ in voluntate sed sine passione

Idẽ 2ª2ᵉ q. 16 ⁊ a. 3

¶ Manifestũ ẽ aũt ex supdictis q supbie obiectũ ẽ excellẽtia. si g̃ sola excellentia ⁊ sensibil' vel imaginabil' ad supbiã ꝓtinet. oportet supbiã solũ in irascibili ponere. sed qꝛ supbia est etiã circa excellẽtiã intelligibilẽ q̃ est in spũalibꝫ bonis. vt dicit Gregorꝫ. xxiij. moral'. et qd peius est inuenit etiã in subiectis spũalibꝫ in q̃bus nõ inuenit appetit' sensitiuꝫ. iõ necesse est dicere q supbia etiã sit in irascibili inq̃tũ respicit excellẽtiã sensibilẽ vel imaginabilẽ. ⁊ sit etiã involũtate. put respicit excellentiam intelligibilẽ. fm quod inuenitur in dæmonibus.

Ad j. ¶ Ad pmũ g̃ dicim. q supbia est appetit' inordinatus excellẽtie. sic aũt se hꝰ spes ad bonũ arduũ futuꝫ sicut se hꝰ desideriũ ad bonũ absolute sumptũ. vñ pꝰ q supbia est pncipaliꝰ circa spem q̃ est passio irascibil' naꝰ ⁊ psumptio q̃ est inordinata spes maxime videt ad supbiã ꝓtinere. ¶ Ad secdm dicim. q sicut dcm̃ est

Ad 2. supbia q̃ respicit excellentiã intelligibilẽ nõ est ĩ irascibili. sed in volũtate. ⁊ tm̃ excellẽtiã intelligibilẽ ꝓsequit interdũ aliq̃s effectus imaginat' respectu cui' pt esse supbia in irascibili. sicut cũ aliq̃s ꝓpter excellẽtiam scĩe laudat. vel aliquẽ honorẽ sensibilẽ habet.

Ad 3 ¶ Ad iij. dicim. q supbia dæmonũ etsi nõ sit in irasci-

Ad 4 bili. est tm̃ in volũtate. vt dcm̃ est. ¶ Ad iiij. dicim. q dupleꝛ est obiectũ. vnũ q̃dẽ qd se hꝰ p modũ termini ad quẽ. ⁊ tale obiectũ irascibilis non pt esse deus. alio mõ p modũ termini a quo. ⁊ sic id qd contemnit est obiectũ irascibilis. ⁊ hoc mõ nihil ꝓhibet deũ esse obiectũ irascibilis. inq̃ntũ scꝫ irascibil' ferꝯ ad ꝓpriũ

Ad 5 obiectũ. nõ refrenata p reuerentiã dei. ¶ Ad v. dicim q vis irascibilis licet sit subiectũ multaꝫ passionuꝫ denoiat tm̃ ab ira tanq̃ ab vltima. vñ Aristot. notificat vim irascibilẽ solũ fm passionẽ ire. ⁊ non fm ali

Ad 6 as passiones. ¶ Ad vi. dicim q invidia nõ est ĩ irascibili sed in concupiscibili. cũ sit tristicia de alieno bono. tristicia aũt est in concupiscibili. sicut ⁊ delectatio. ⁊ ad eandẽ etiã vim ꝓtinet odiũ. sicut ⁊ amor. Si tm̃ invidia esset in irascibili. nõ ꝓpter hoc ꝓhiberet supbia esse in concupiscibili que est cã eius. nil enim ꝓhibet vnũ actũ vel passionẽ alicuius potẽtie esse causam alten' actus vel passionis eiusdẽ potẽtie. sicut amor est causa desideriũ. cũ tm̃ vtrũq̃ sit in concupiscibili. ¶ Ad vij. Ad 7
dicim. q aliq̃s actus pt ad aliq̃d vicinũ ꝓtinere tripliciter. vno mõ directe. alio mõ ancedenter. tercio mõ consequẽter. sicut ad iraꝫ directe q̃dem ⁊ cẽntialiter ꝓtinet q sit appetitus vindicte. ancedenter aũt q tristet de aliq̃ iniuria illata. ꝓnter vero q delectet de punitione eius q̃ iniuriã intulit. Sic g̃ ad supbiã ꝓtinet directe q̃dem ⁊ q̃si essentialiter inmoderatus appetit' excellentie. ancedenter aũt q aliq̃s estimet se tantũ cui talis excellẽtia ꝓpetat. ꝓnter aũt vt ex estimatõe et appetitu in ꝓba ⁊ facta ostẽtationis prumpat. quoruꝫ triũ pmũ ꝓtinet ad irascibilẽ. alia duo ad rõem. Ap prehẽsio enim rõnis pcedit appetitiuũ motũ. ⁊ imperiũ rõnis de exteriori exequutiõe seqtur ipm. ¶ Ad viij. Ad 8
dicim q humilitas ⁊ sapiẽtia inueniunt in eodẽ hoie inq̃ntũ humilitas ad sapientiã disponit. qꝛ q̃ humilis est subijcit se sapientibꝫ ad discendũ. ⁊ nõ inmittit sensui. ꝓprio. nõ tm̃ oportet q sapia et humilitas aime sint in eadẽ pte aĩe. qꝛ quod est in inferiori pte pt disponere ad id qd est superiorꝫ. sicut bonitas imagina-

Ad 9 tionis disponit ad sciam. ¶ Ad nonũ dicim. q cogni tio veritatis se hꝰ ad humilitatẽ ancedenter. qꝛ dum aliq̃s veritatẽ cõsiderat. se vltra mensurã suã nõ effert

Ad 10 ¶ Ad x. dicim. q fictio se hꝰ ad supbiã ꝓnter. ex hꝰ enim q aliquis appetit ex se excellentiã. seqtur q talẽ se ex-

Ad 11 ten' exhibeat vt apud alios aliq̃ mõ excellat. ¶ Ad xi. dicim. q sentire de se altiora dicit eẽ pmus actus supbie. qꝛ ancedit appetituꝫ excellẽtie. ¶ Ad xij. dicim. q

Ad 12 rõ inq̃ntũ regit inferiores vires retrahit eas ab inordinatis motibꝫ. vñ lex dei fm q est in rõe excludit supbiã. nõ q̃dẽ formaliꝰ sꝫ effectiue. sicut pictor excludit nigredinẽ. vñ nõ oportet q supbia sit in rõne in q̃ẽ lex

Ad 13. dei. ¶ Ad xiij. dicꝫ. q supbia dicit eẽ regina alioꝫ vicio rũ. inq̃ntũ imperiũ suũ diffundit ad oĩa alia vicia p ꝓpter ordinẽ finis ei' ad fines alioꝫ vicioꝫ. nõ ꝓpter

Ad 14 hoc q sit in rõe. ¶ Ad xiiij. dicim. q heresis p illã auctoritatẽ pbat eẽ effect' supbie. nihil aũt ꝓhibet aliq̃d quod est in vna vi aĩe habere effectũ in alia vi anime

Ad 15 ¶ Ad xv. dicendũ q peccatũ primuꝫ dicit esse in ratione ancedenter in appetitu autẽ essentialiꝰ inquantum scꝫ vis appetitiua tendit in aliquod illicitũ. vel

Ad 16 ab eo retardat iudicio rõnis. ¶ Ad xvi. dicim q peccatum est in inferiori vi anime. ex eo q a rectitudine rõnis recedit. vnde non oportet si iusticia aliquo mõ ad rationẽ pertineat. q ꝓpter hoc omne peccatũ essentialiter sit in rõne sicut in subiecto ¶ Ad decimũ septimũ dicendũ. q peccatũ dicit esse voluntariũ siue spõ

Ad 17 taneũ non solũ quãdo actus eius est a volũtate elicitus. sed etiã quãdo est impatus ab ea que impat actus inferioꝫ viriũ. vnde nihil ꝓhibet aliq̃d pctũ vo

Ad 18 luntariũ in aliqua inferiori vi aĩe esse. ¶ Ad xviij. dicendũ. q socrates posuit oẽs virtutes esse quasdã scientias. vt dicit in. vi. ethico. ⁊ ideo posuit ipse. ⁊ stoici in hoc eum sequẽtes omnes virtutes esse in rõnali p essentiã. sꝫ qꝛ p ꝓtutẽ moralẽ magis directe pficit

vis appetitiua q̃z ipa rō melius ē dōz fm Aresto. q virtutes morales sunt in vi appetitiua q̃ est rōnalis p
Ad 19 ticipatōem in q̃ztū mouet p ipsiū rōnis. ¶ Ad. xix dōz. q oīs virtus q̃dāmō ē iustitia. in q̃ztū p passionē ordinat ad obediendū legi. vt dr in. v. eth. vñ lz iustitia sit in volūtate. nō tñ oportet q oēs virtutes q̃ pdicto mō iustitie nomē accipiūt in rōe vel volūtate eē dicant. qr rō ⁊ volūtas pnt etiā alias vires aīe moue/
Ad 20 re. ¶ Ad. xx. dōm. q appetere honores sensibiles vel imaginabiles in q̃ztū hnt rōnem ardui vel excellētis.
Ad 21 nō solū ad volūtatē. sz etiā ad irascibilē ptinet ¶ Ad xxi. dōm. q superbire ē sup ire excedēdo. ppriā mēsurā qd nō solū ad supiorē. sz etiā ad inferiorē ptinere pt.
Ad 22 ¶ Ad. xxij. dōz. q oēs passiones irascibil' incipiunt ab amore q̃ ē passio concupiscibil'. ⁊ terminant ad delectatōem ⁊ tristiciā q̃ etiā sunt i concupiscibili. vñ nihil
Ad 23 phibet si ea q̃ ptinēt ad concupiscibilē attribuant ancenter vel consequēter superbie in irascibili existēti. Et p
Ad 24 hoc pz solutio ad ea que sequuntur

¶ Utr̃ conuenienter superbie spes assignent a Grego.

Quarto querit de spe

Quidā superbie. q̃s assignat Greg. xxiij. moral'. di. Quattuor q̃ppe sunt spes q̃b oīs tumor arrogātiū denōstrat. cū bonū aut a se metipis habere se estimant. aut si sibi datū de sup credūt. p suis se hoc accepisse meritis putāt. aut certe cū iactant se habere qd nō hnt. aut despectis ceteris singulariter videri appe
1 tunt habere quod hnt. ¶ Et videt q incōuenienter hmōi spes superbie assignent. Qz eñ aliqs estimet bonū se habere nō ab alio sz a semetipso ad ifidelitatē p tinet. cū fides recta h̃ habeat q de oīm bonor ē auctor. g̃ nō dz poni spes superbie q aliqs estimet bonū a semetipso se habere sz magz spes errōris vel ifidelitatz
2 ¶ Ꝓ. Int oīa bona q̃ i hac vita habent potissimū est bonū grē de q̃ etiā ptingit aliqs superbire. Dz credere q grā det hoi ex meritz ptinet ad heresim pelagianā.
3 g̃ nō dz poni spes superbie q aliqs credat id qd hz ē si bi datū a deo. p suis meritz ¶ Ꝓ. Iactare se habere qd nō hz ad mēdaciū ptinet. qd ē vicīū distinctū a sup/
4 bia. g̃ nō dz poni spes superbie. ¶ Ꝓ. Velle videri ad inanē gl'iam ptinet q̃ nō ē superbia sz filia ei⁹. vt Grego. dt. xxiij. moral'. nō dz g̃ poni spes superbie q aliqs
5 singulariter velit videri. ¶ Ꝓ. Hiero. dt. q nihil ē tā superbū q̃z ingratū videri. Ingratitudo āt inter istas q̃tuor spes nō nūerat. g̃ videt q Grego. insufficēter
6 enūeret spes superbie ¶ Ꝓ. Aug. dt. xiij. de ci. dei. q excusare se de pctō commisso ad superbiā ptinet. h̃ āt iter has
7 spes nō nūerat. g̃ insufficēter spes superbie tāgunt ¶ Ꝓ. Ad superbiā pcipue ptinere videt q aliqs presumptuo/se tēdit ad consequendū aliqd qd ē sup se. h̃ āt inter istas q̃tuor nō tāgit. g̃ videt q insufficient spes superbie tāgat

Contra R.°

¶ In cōtrū sufficiat auctoritas Greg. q̃ posita est.

¶ Rūdeo dōz. q sic dt Dyoni. iiij. c. de di. no. bonū causat et vna ⁊ tota cā. malū āt causat ex singularib defectib. sic pulcritudo causat ex h̃ q oīa corpis mēbra decēter se habrāt. q̃z si vnū tñ fuerit ī decēter dispositū turpitudinē inducet. Sic g̃ ptinet ad virtutē q appetit⁹ hois ferat ī aliquā excellētiā fm regulā rōis
Idē 2ª 2ᵉ et suā mēsurā. Malū āt superbie ī h̃ consistit q aliqs ī ap q. 162. a. 4
petēdo aliqd bonū excellēs. ppriā mēsurā excedit. vñ Et 2. scp.
q̃t modis contingit excedere. ppriā mēsurā ī appetitu d. 42. q. 2
ppie excellētie. tot spes sunt superbie. Hoc āt contingit ar. 4.
triplic. vno mō q̃ztū ad ipm bonū excellēs h̃ qd appetit. vt cū. s. appetit⁹ alicui⁹ ferat ī aliqd qd excedit suā mēsurā. ⁊ fm h̃ ē tercia spes superbie cū sz aliqs iactat se habere qd nō hz. Alio mō q̃ztū ad modū adipiscēdi. vt sz habeat aliquā excellētiā a se vel suis meritis quā nō pt obtinere nisi p grāz alteri⁹. ⁊ sic sumūtur pme due spes. eo q aliqd eē a nob dupl'r contingit. vel simpl'r. sic cū facim⁹ aliqd. vel p q̃ndā pparatōez. sic cū aliqd meremur. Tercio mō pt aliqs excedēre ppaz mēsurā q̃ztū ad modū hndi. vt. s. aliquis afficiat ad hndū aliqd sup ceros qd competit sibi sil'r hre cū ceteris
¶ Ad pmū g̃ dōz. q estimatio rōis corrūpit dupl'r Ad. i.
Uno mō ī vli. alio mō in pticulari. Corruptio g̃ directe estimatōnis circa ea q̃ ptinēt ad fidē vel bonos mores. si sit q̃dē ī vli ptinet ad pctm̄ heresis. nō āt si sit ī pticulari ppt passionē fm q errāt oēs q̃ opant malū Prouer. xiij. sic si q̃s sentiret ī vli fornicatōem nō eē pctm̄ eēt ifidel'. nō āt ifidel' cēset fornicator qui eligit fornicatōez tāq̃z bonū. ppt concupiscētie passionē Et sil'r si q̃s ī vli estimaret dēū nō eē autorē oīm bonorū. vel bonū grē eē ex meritis ptineret ad heresim. nō āt si ppter amorē īordinatū excellētie q incipit ī concupiscētiis corrūpat in pticulari iudiciū rōnis vt aliqs presumat de seipso tāq̃z bonū aliqd a se possit habere aut ex meritis ppriis qd ptinet ad superbū. Et per h̃ patz Ad 2
solo ad. ij. ¶ Ad. iij. dōz. q iactātia ē spes superbie. nō Ad 3
q̃ztū ad ipm exteriorē actū q̃ conter se hz ad superbiā vt Idē 2ª 2ᵉ
dictū ē sup. sz q̃ztū ad interiorē affectū ex q̃ tal' act⁹ p/ q. 112 ar. 1.
cedit exterior. dū. s. hō presumit de seipso ac si haberet qd ad scōm.
nō hz. ⁊ in talē excellētiā ei⁹ animⁿ tēdit q̃ sibi nō cōpetit nisi haberet qd nō hz. ¶ Ad. iiij. dōz. q etiā velle Ad. 4.
singulariter videri conter ad superbiā ptinet. eēntialr' āt q̃rta spes superbie in h̃ consistit q hō presumit de se ac si singularit' oēs excelleret. ⁊ ad hmōi excellētiā animⁿ ei⁹ afficiat. ¶ Ad. v. dōz. q pme due spes ad īgratitudinē ptinēt. ē eñ īgrat⁹ q̃ nō recognoscit bnficiū sibi Ad 5
gratz collatū. vel q̃ estimat h̃ se suis obtinuisse meritz ¶ Ad. vi. dōz. q sicut phs dt in. v. eth. carere malo ac Ad 6
cipit in rōne boni. ⁊ iō sicut ad terciā spēm pertinet q aliqs iactet se habere qd nō hz. ita etiā q excuset se de pctō qd hz. ¶ Ad. vij. dōz. q pctm̄ superbie q̃ntū magis euidēti⁹ apparet per aliq̃ pcedētia ⁊ subsequentia Ad 7
q̃z per id ī q̃ eēntialr' consistit. ⁊ iō Gre. assignauit spes superbie fm aliqs act⁹ ancedētes vel consequētes. cū tñ oēs spes superbie in quadā presumptōe animi essentialiter consistant.